

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemonde, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

IV. Mauritius Caesari se opponit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

ferunt, ut: potius inter se conciliandæ fuerint, quam cum Catholica Ecclesia, siue syncretisimum aliquem tentandum cœsuerint. plures, Synodo prius in Saxonia coacta, sed ei cogendæ Melanchthon obstitit, probe sciens, quomodo Acephalorum Synodi soleant discordijs maioribus terminari. Quæ composita erat à Melanchthone (cui hætenus non minus quam ipsi Euangelio fides tributa fuerat) Tridenti non fuit exhibitæ: eo quod simulato Tridentum itinere iussu Mauritij Norimbergæ substitit, donec ad bellum Mauritius Cæsari inferendum esset paratus: Et quamuis vna omnium Lutheranorum erat petitio, ut scilicet libri isti singulorum Confessionem fidei continentes, publice in Concilio legerentur. Nonnulli tamen Protestantium theologialem religionis formulam ab Interimistica haud multum discreparem, conficiendo (hi qui Dulces seu Molles Confessionistæ postea dicti sunt) his qui Stoici seu Rigidi nominantur confectionis occasionem dederunt, nam vehementer reclamant, & tamquam perfidos eos & abominabiles hæreticos publicis scriptis traduxerunt: quibus elogijs Magdeburgicæ Centuriæ referta sunt. Hoc modo quisque collega & socii ridebat stultitiam, quum interim singuli, ex sui credendi modulo sibi quisque Ecclesiæ formam delinearent. Flaccius Illyricus, vnus ex quatuor Magdeburgicarum Centuriarum compilatoribus, Melanchthonis discipulus, ne magistro quidem pepercit, quem alibi ait nimia sua facilitate veram religionem in summum discrimen conicere; alibi vero, ac præsertim in Præfatione Quintæ Centuriæ, dolenter admodum deplorat, veram Lutheri, magni illius Germani vati, doctrinā paulatim obscurari, adeoque exstingui.

III. Porro Protestantium ad Concilium Legati, quidam quum Tridentum venissent, & Cæsaris ibi Oratoribus legationis suæ, exhibito diplomate, fidem fecissent, Pontificium adire Legatum iubentur. Tam vero illi etant tenetæ conscientie, ut hoc facere omino recusarent, aientes, si quid cum eo communicassent, id eo pertinere visum iri, quasi cognoscendi ius & auctoritatem præcipuam Pontificis tribuerent, quem Concilij præsidem ac iudicem nequaquam ferre possent. Quinetiam petebant, ut is eodem quo reliqui Episcopi loco haberetur; & iuramentum quo reliqui Episcopi ipsi obstricti erant, eum remitteretur. Mauritius suos quidem theologos ad Concilium se missum pollicitus fuerat, ita tamen ut hætenus acta & decreta retractentur. Idem VVirembergici

Principis erat postulatum. Et vtriusque quidem Legatis priuatim postea in domo Pontificij Legati auditis, grauissimis verbis demonstratum fuit, hanc macula insigni illi præstantissimorum totius Christianitatis Episcoporum & Theologia Doctorum cœtui nequaquam esse inuendendam, ut quæ ab ipsis decreta sunt, in dubium renocentur. Quod si Theologi ipsorum eo venerint, fidem suam se interponere, fore vti de rebus omnibus audiantur, de securitate recte ipsis caueatur, & actio interea omnis vsque ad ipsorum aduentum intermittatur. Id vero eò factum est, ne vlla Protestantibus Concilij detrectandi, & varias excusationes quarædi causa daretur. Statim ergo Salui conductus seu Cautionis formula eis data fuit: quæ tamen acquiescere noluerunt, & nouis super additis postulatibus & protestationibus, id Patribus extorquere conabantur, ut suis quoque Theologis decidendi religionis controuersias esset facultas; & ut sacra Scriptura sola esset loco iudicii. E contra Patres eos rogabant ut ista omnia ad Theologorum vsque aduentum differrent: fore eum ut abunde audiantur; & ad totius Christiane Reipublice commodum ac salutem res exitum habeat. Scripturam quidem normam esse ad quæ omnia dirigi debeant: sed quum ipsa nec linguam nec vocem habeat, iudicis sane voce & sententia, ut in ceteris legibus, opus esse. Eam vero ab alio quam à Concilio peti non posse, sic tamen ut omnium qui antiquitus reuerunt Ecclesiæ, Patrum sententia ea sis conformis. Quæ publicæ fidei formulam seu saluum conductum acceptum, ad Principes suos misissent Legati, iam Mauritanij Theologi, & in his Melanchthon, Norimbergam venerant; sed iussi fuerunt expectare quoad vltius de Principis voluntate cognoscerent, longe sanetum alijs consilijs quam enodandis religionis controuersis intenti, nempe belli aduersus Cæsarem gerendi, & illo Concilium turbadi. Qui vero Tridenti erant Protestantium Legati, quotidie nonos metus sibi fingebant, quasi Ioannis Hussij & Hieronymi Pragensis exemplo, iam tam carnisfici tradendi essent. Tanta nimirum conscientie vis est.

IV. Tandem quæ hætenus summo studio occultata fuerant Consilia, eruperunt. Mauritius enim, qui ad Cæsarem se venturum receperat, adeoque Oeniponte iam vbi Imperator tum erat, sibi designari curarat hospitium recte quæ hætenus simulauerat persona, vulnera quæ cicatricem iam

duxisse

h Vlenburg. Vit. Melanchth. cap. 21.

duxisse videbantur, refricuit, inito cum Galliae rege Henrico II. (qui contra Imperatorem tum bellum gerebat, & Octavianum Farnesium de Patina possessione à Pontifice investitum, sed externis auxilijs abstinere iustum, contra S. Sedis mentem, in fidem & patrocinium susceperat) federe, bellum Imperatori prius intulit quam indixit. Ad inter utramque gentem vetustum fedus renouandū, & novum conciliandum paullo ante Albertus Brandenburgicus in Galliam venerat, Regis Galliarum contra Caroli V. Imperatoris (Imperium familiaris suae hereditarium facere conantis, & violentis Imperij legibus, & privilegijs,) ut dicebat, Electorum ac Principum dignitatem proculcantis ambitionem, opem implorans fœdus. hoc initum est inter Albertum Brandenburgicum & Mauricium Saxonem Guili. & Ludou. Hessi captivi filios, tū Mechelburgi & Pomeraniae Duces & Anseaticas civitates. Et Rex Galliarum quidem contra hoc cū eis federe, auxilia promisit, statimque trium mensium stipendium 240. aureorum milia submitit fœderatis in ceteros menses 80000. numeraturus (si frustra tentente Cardinali Turnonio: cui apud Regem discurrerit, quam fedus hoc Christianissimi nominis, apud externos probrosum futurum sit, Senatoribus quidam respondit, Res ad regnum seu Imperium pertinentes nequaquam ad Breuitarii praescriptum dirigendas esse. Interea ergo dum Rex cum triginta armatorum milibus ad vindicandam Germaniae libertatem, S. Imperii Protectoris titulo insignitus à Protestantibus, Merito 10. April. praeter Tulliae Virdun. Episcopus suos effecit, cum Mauritius & Brandenburgicus Augustam Vindelicorum obsideat, & tertio die Aprilis deditione capiunt, oppidanis muri ac valli parte improuiso collapsa, perterrefactis. Huius belli fama Tridentum perlatā, Patres omnibus viribus nudati, discedunt, commodam occasionem expectantes, pace inter Principes facta, Concilium continuandi, & pacem Ecclesiae tandem restituerendi, in quo iam ceteris enucleatis, duorum tantum capitula restabant, de Coena Domini, & sacerdotum coelibatu; de quibus, tamquam de ijs quae in primis illi urgebant, Protestantium placuerat audire sententiam.

Hoc vero bellum non Germaniam tantum, sed & Hungariam quoque grauissimis calamitatibus inuoluit. Iam Ferdinandus quinque Bohemorum, viginti Hungarorum equicum, quinque

Germanorum peditum, & totidem Hispanorum, & Italorum milia, sub signis habebat; sed accepto de Mauritij conatibus nuncio, relicto Turca, fratri succurrere coactus fuit. Qui Hungaricam eius temporis conscripsit historiam, aperte fateatur, potuisse tum Hungariae meliorem in statu facile restitui, nisi ob infelices motus à Mauritio in Germania excitatos Ferdinandus fluctuantibus Caroli fratris rebus succurrere coactus fuisset. sic ut nec pecunia nec mihi ad amissa recuperanda utripserit: idque etiam calamitatum quae isto anno Transylvania contigerunt, causam fuisse. Certum quidem est, Turcicum Imperium ex Christianae Reipublicae incommodis, quae pleraque Lutherano schismate accepta ferenda sunt, mirum in modum locceuisse. Ex alia parte, dum Mauritij & Brandenburgici copiae dies aliquot, nullare perfecta, terunt, Henricus II. Galliae Rex de Concilij nullitate apud Patres Tridenti protestatur, quam sibi ob grauissimos bellorum motus, ditionis suae Episcopos edimere non sit integrum. Antiquum nempe semper diabolus obtinet; eoque omnem ad impediendos sanctissimos Patrum qui Tridenti erant, conatus, lapidem mouit. Quod enim Legatos ad Concilium Protestantes miserat, quod publicae fidei formulam tam sollicitè postularunt, quod Theologos quoque ed ablegarunt, singulari eorum fraude factum fuit, ut quibus Concilium quoquo modo disturbari erat propositum. Vti & illud subdole à Mauritio adornatum, quod Oenipontem ad Caesarem venturum se simulauit: ut hac arte Imperatorem securum, & à nulla re minus quam à talis hominis & officij ratione, & recenti beneficio tantopere sibi obligati perfidia sibi metucentem, tanto facilius opprimeret.

V. Bello huic vel rebellionis potius Mauritij & Brandenburgici praetextus quaesitus fuit, Religio, ad quam euertendam Tridenti Concilium indictum sit, tum Germaniae ab ijs qui tueri eam debebant oppressae, & Landgrauij ultra quinquaginta annorum captiui, libertas. Galliae vero Rex publico edito scripto, *Arma se sumere testatur, ut Saxonia Ducem & Landgrauium captiuos in libertatem vindicaret, & immensam Imperatoris, sine dubio totius Christianitatis Monarchiam affectantis ambitionem compeceret.* Ecce tibi validum antagonismum ab inuidis in arenam contra Caesarem pro-

i. Bzoniui in Annal.